

# Ledare

JAYNE SVENUNGSSON

För två år sedan inleddes ledaren till årets sista nummer med det dystra konstaterandet att vi var på väg att lämna ”ett osedvanligt mörkt och konfliktfyllt år bakom oss”.<sup>1</sup> Världen kämpade alltjämt med efterdyningarna av covid-19-pandemin, och med Rysslands invasion av Ukraina rasade ett fullskaligt krig i östra Europa. När föreliggande ledare skrivs framstår förrförra årets umbäranden som milda i jämförelse. Kriget i Ukraina rasar på lika obarmhärtigt som tidigare, bara med tiotusentals ytterligare döda. Därtill otaliga andra konflikter, inklusive den bottenlösa tragedin i Gaza med omnejd. I själva verket upplever världen just nu det högsta antalet länder involverade i väpnad konflikt sedan andra världskriget.<sup>2</sup> Bilden blir inte ljusare av den politiska utvecklingen i den demokratiska världen. Vid detta års utgång har inte färre än sju EU-länder högnationalistiska partier i regerande ställning, vilket även det markerar ett brott med tidigare efterkrigsdecennier. Och på allt detta klimatförändringarna och förlusten av den biologiska mångfalden. I september släppte Världsnaturfonden en rapport som visade att jordens populationer av vilda ryggradsdjur i snitt minskat med hisnande 73 % under de senaste femtio åren.<sup>3</sup>

Det är svårt att inte tolka in en viss symbolik i att Jürgen Moltmann gick ur tiden detta mörka år. Moltmann var inte bara en av samtidens största teologer. Som Antje Jackelén framhåller i sitt inkännande porträtt var han också *hoppets* stora teolog – från sitt genombrottsverk *Theologie der*

1. Jayne Svenungsson, ”Ledare”, *Svensk Teologisk Kvartalskrift* 98 (2022), 273, <https://doi.org/10.51619/stk.v98i4.24959>.

2. Institute for Economics & Peace, *Global Peace Index 2024: Measuring Peace in a Complex World*, Sydney 2024, <http://visionofhumanity.org/resources>, besökt 2024-11-28.

3. World Wildlife Fund, *Living Planet Report 2024: A System in Peril*, Gland 2024, <https://wwfpr.awsassets.panda.org/downloads/2024-living-planet-report-a-system-in-peril.pdf>, besökt 2024-11-28.

*Hoffnung* från 1964 till hans allra sista publikationer, som bland annat befattade sig med uppståndelsens hopp. Bör man då säga att något av teologins hopp släckts med Moltmanns frånfalle? Inget vore ett större svek mot hans arv. Det bibliska hoppet, visste Moltmann, har föga att skaffa med en glättig optimism som sviktar så fort horisonten mörknar. I stället handlar det om uthållighet, om tro mot alla odds, samt om att aldrig ge upp kallet att sprida Guds ljus mitt i världens mörker. Eller med Jackelés kärnfulla ord: ”Det eskatologiska hoppet accepterar inte passiv liknöjdhet, fatalism eller ett rum för tro vid sidan av världen.”

Allt detta kan vara värt att påminna sig om när man börjar räkna upp tidens vedermödor, apropå tendensen till upprepning på denna ledarsida när året går mot sitt slut. För utan att förringa allvaret i den rådande situationen är historiens mörka faser återkommande. Den som har ett intresse i apokalyptikens historia vet också att människan alltid trott sig leva i de sista tiderna. Tron på att världen snart kommer att gå under har varit regel snarare än undantag sett ur det långa historiska perspektivet. Men just därför är det så viktigt att reflektera över vilket slags hopp vi kultiverar. Det bibliska hoppet låter sig inte slås ner av svikna förhoppningar. I stället är det just då det visar sin verkliga kraft. Med tanke på stundande regimskifte på andra sidan Atlanten är det sålunda passande att ånyo lyfta fram Michelle Obamas bevingade ord från 2016: ”When someone is cruel or acts like a bully, you don’t stoop to their level. No, our motto is: ‘When they go low, we go high.’”<sup>4</sup> Med dessa ord, samt med ett nummer fyllt av spännande läsning, vill vi från redaktionen tacka för året som gått och önska ett välsignat 2025 – varmed *Svensk Teologisk Kvartalskrift* också kliver in i ett nytt århundrade. ▲

---

4. Kate Ng, ”Michelle Obama Explains Her Catchphrase ‘When They Go Low, We Go High’”, *The Independent*, 15 november 2022, <https://www.independent.co.uk/life-style/michelle-obama-stephen-coltbert-catchphrase-b2225386.html>.